

Talmannen för riksdagens första kammaren, Johan Nilsson, Sverige:

Sveriges riksdag vill i dag, på junigrundlagens hundraårsdag, som tillika är den danska riksdagens, bringa en hälsning och en hyllning till Danmarks riksdag och Danmarks folk.

Ingen dag kunde bättre ägna sig för en sådan hyllning. Den 5. juni 1949 är, såvitt jag förstår, i det danska folkets historia ett datum av så stor och så grundläggande betydelse, att vi i Sveriges historia knappast finna något motstycke därtill. Vi ha upplevat många skiften i vårt statsskick, men aldrig har det inträffat, att, så som i Danmark, statens och folkets liv på en dag förvandlades och fick en helt ny gestalt. Om en svensk, med vår regeringsform i tankarna, inför hundraårsminnet upplivar hägkomsten av den författningsurkund, vars minne vi fira, står skillnaden i den allra klaraste belysning. Den regeringsform under vilken vi leva — nästan på dagen 40 år äldre än junigrundlagen — åsyftade egentligen blott att skapa en ny jämvikt mellan konung och riksdag, statslivets grundelement sedan århundraden; i övrigt fick statslivet huvudsakligen fortgå i gamla banor. Junigrundlagen skapar något helt nytt. Med eet slag står det danska folket fram, och tager ansvaret för rikets öden. I satsen, som föra tanken till de gamla nordiska lagarnas kärva men uttrycksfulla språk, göras den medborgerliga frihetens grundsatser gällande på alla samhällslivets områden. Intet som är av betydelse för en fri folkstyrelse har undgått junigrundlagens författare: den personliga friheten, tryckfrihet och tankefrihet, förenings- och församlingsfrihet, äganderättens helgd, den kommunala självstyrelsen. Den gav på detta sätt ett allsidigt genomtänkt program för en dansk folkstat. Och den skapar — viktigast av allt — den riksdag, som skall fullfölja verket.

Denna junigrundlag minnas vi i dag icke blott på grund av dess märklighet i och för sig, utan framför allt med tanke på den betydelse, som den under 100 år ägt för Danmarks folk. Den skapades under en svår kris, under brinnande krig, och i själva verket tedde det sig till en början ovisst, om den skulle bestå. Men erfarenheten visar, att tider av betryck och bekymmer kunna åstadkomma verk med stark livskraft. De regeringsformer, som betytt mest i det svenska folkets utveckling, 1634, 1719 och 1809, hava kommit till under sådana förhållanden. Och de gångna 100 åren ådagalägga kraften hos de tankar, som ligga förborgade i junigrundlagen, och styrkan hos den vilja, som uppbar den. Vål vet jag, att den danska författningsutvecklingen delvis gått i andra riktningar än dem, som företecknades 1849, och att den grundlag, som nu gäller, i mångt och mycket avviker från den ursprungliga. Men det är dock uppenbart att junigrundlagens grundtankar i stort sett bestämt det danska folkets liv under det århundrade som förgått. Oförtydligt är också, att vår tids skakande erfarenheter av orätt, ofrihet och våld givit ett mångdubbelt värde åt de grundsatser för en fri folkstyrelse, som junigrundlagen uppdrager.

Då Danmarks riksdag på ett sätt, som väcker vår beundran, under ett sekel förvaltad det förpliktande arvet från 1849, har den därmed också fullföljt den nordiska folkfrihetens traditioner. På mycket olika vägar ha de nordiska folken gått fram till nutidens fria och demokratiska statsliv. Där om vittna än i dag starka skiljaktigheter i statsskickens utformning. Men starkare än skiljaktigheterna är det som förbinder oss. Den anda, som präglar det danska folkets stora frihetsbrev och dansk folkstyrelse, känner det svenska folket såsom väsensbefryndad. Det är i denna anda, som samarbetet mellan de nordiska folken kunnat nå en rik utveckling och som det — härom är jag övertygad — alltfört skall utvecklas.

I en stark känsla av denna gemenskap frambär Sveriges riksdag på junigrundlagens och den danska riksdagens hundraårsdag sin uppriktiga och varma hyllning.

Dessa mina uttalanden har sammanfattats i en adress, som jag kan få överlämna i talmannens vård. Den har följande lydelse: